

A Tanács 2010. május 11-i következtetései az egész életen át tartó tanulást támogató kompetenciákról és az „új munkahelyekhez szükséges új készségek” elnevezésű kezdeményezésről

(2010/C 135/03)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

EMLÉKEZTETVE:

1. az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2006. december 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra ⁽¹⁾, amelynek célja annak biztosítása, hogy az alapoktatás és -képzés minden fiatal számára eszközöket kínáljon kulcskompetenciáik olyan szintre való fejlesztéséhez, amely felkészíti őket a további tanulásra és a munkába állásra, és amely lehetővé teszi a felnőttek számára, hogy egész életükön át fejlesszék és frissítsék kulcskompetenciáikat;
2. az új munkahelyekhez szükséges új készségekről szóló, 2007. november 15-i tanácsi állásfoglalásra ⁽²⁾ és az „Új munkahelyekhez szükséges új készségek: A munkaerőpiaci és a képzettségi igények előrejelzése és összehangolása” című, 2009. március 9-i tanácsi következtetésekre ⁽³⁾, amelyek a munkavállalóknak a tudásalapú társadalom új munkahelyeire való felkészítésére koncentrálnak, és amelyek elismerik, hogy a foglalkoztatás minden típusában és szintjén jelentősen nőni fognak a készségekkel, kompetenciákkal és képzettséggel kapcsolatos követelmények, valamint hogy a munkaadók egyre inkább igényt tartanak a transzverzális kulcskompetenciákra;
3. az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének létrehozásáról szóló, 2008. április 23-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra ⁽⁴⁾, amely ösztönzi, hogy a hagyományosan a tanulás keretfeltételeire – mint például a tanulmányok idejére vagy az intézmény típusára – helyezett hangsúly a tanulási eredményeket – vagyis a tanuló ismereteit, tudását és készségeit – előtérbe állító megközelítésre helyeződjön át;
4. a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott, a kreativitás és az innováció oktatás és képzés révén való előmozdításáról szóló, 2008. május 22-i tanácsi következtetésekre ⁽⁵⁾, amelyek hangsúlyozták a kulcskompetenciák keretrendszerének a kreativitás és az innováció erősítése terén játszott fontos szerepét, és amelyek a 2009-es kreativitás és innováció európai évének nagykövetői által megfogalmazott, az európai kreativitásról és innovációról szóló *Manifesztum* alapjául szolgáltak;
5. a felnőttkori tanulásról szóló, 2008. május 22-i tanácsi következtetésekre ⁽⁶⁾, amelyek rámutattak a felnőttkori tanulásnak mint az egész életen át tartó tanulás egyik legfőbb összetevőjének a fontosságára;

6. a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott, a fiatalok XXI. századra való felkészítéséről szóló, 2008. november 21-i következtetésekre ⁽⁷⁾, amelyek hangsúlyozták, hogy a kompetenciák fejlesztésének egységes megközelítése, amely az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák európai keretrendszerén alapul, igényli az olvasás és az egyéb alapkészségek javítására irányuló, fokozott erőfeszítéseket;
7. a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott, a szakoktatás és szakképzés (VET) területén való fokozott európai együttműködés jövőbeni prioritásairól szóló, 2008. november 21-i tanácsi következtetésekre ⁽⁸⁾, amelyek kiemelték, hogy a kreativitás és az innováció fejlesztése különösen fontos a szakoktatás és a szakképzés szempontjából, valamint hogy ennek megvalósításához tevékenyen támogatni kell az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák elsajátítását. A következtetések arra is rámutattak, hogy a munkahelyekre és a készségekre összpontosítva fejleszteni kell a szakoktatás és a szakképzés, valamint a munkaerőpiac közti kapcsolatot;
8. a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott, az oktatási és képzési intézmények, valamint a szociális partnerek, különösen a munkáltatók közötti partnerségnek az egész életen át tartó tanúlással összefüggésben történő megerősítéséről szóló, 2009. május 12-i tanácsi következtetésekre ⁽⁹⁾, amelyek azt ajánlották, hogy az oktatási és képzési intézményekben minden szinten szenteljenek kellő figyelmet a szakmai életben hasznos, transzverzális kulcskompetenciák elsajátításának;
9. a tanárok és az iskolavezetők szakmai fejlődéséről szóló, 2009. november 26-i tanácsi következtetésekre ⁽¹⁰⁾, amelyek elismerték, hogy a tanári pályával szemben támasztott elvárások egyrészt új megközelítéseket tesznek szükségessé, másrészt azt, hogy a tanároknak nagyobb felelősséget kell vállalniuk saját tudásuk és készségeik frissítéséért és fejlesztéséért;
10. a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott, az oktatás szerepének a teljes körűen működő tudásháromszög keretében való fejlesztéséről szóló, 2009. november 26-i következtetésekre ⁽¹¹⁾, amelyek arra ösztönözték az oktatási és képzési intézményeket, hogy a tantervek, valamint a tanítási és vizsgáztatási módszerek az oktatás valamennyi szintjén foglalják magukban és mozgítsák elő a kreativitást, az innovációt és a vállalkozói készséget;

⁽¹⁾ HL L 394., 2006.12.30., 10. o.

⁽²⁾ HL C 290., 2007.12.4., 1. o.

⁽³⁾ 6479/09.

⁽⁴⁾ HL C 111., 2008.5.6., 1. o.

⁽⁵⁾ HL C 141., 2008.6.7., 17. o.

⁽⁶⁾ HL C 140., 2008.6.6., 10. o.

⁽⁷⁾ HL C 319., 2008.12.13., 20. o.

⁽⁸⁾ HL C 18., 2009.1.24., 6. o.

⁽⁹⁾ 9876/09.

⁽¹⁰⁾ HL C 302., 2009.12.12., 6. o.

⁽¹¹⁾ HL C 302., 2009.12.12., 3. o.

VALAMINT EMLÉKEZTETVE KÜLÖNÖSEN:

az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről („Oktatás és képzés 2020”) szóló, 2009. május 12-i tanácsi következtetésekre⁽¹⁾, amely dokumentum eszközül szolgál a kulcskompetenciákhoz fűződő célok teljes mértékű megvalósításával kapcsolatos kihívások kezeléséhez, valamint az oktatás és a képzés nyitottságának és relevanciájának javításához, többek között a 2009–2011-es munkaciklus prioritási területeinek meghatározásával, a foglalkoztatathatóság referenciaértékének esetleges kidolgozásával, valamint a mutatók összefüggő keretrendszerének kiigazításával, különös figyelmet fordítva a kreativitás, az innováció és a vállalkozói készségek területére;

TUDATÁBAN AZ ALÁBBI KIHÍVÁSOKNAK:

1. a jelenlegi gazdasági válság – a társadalmi, technológiai és demográfiai változások gyors ütemével együtt – kiemeli annak alapvető fontosságát, hogy kiváló minőségű, az egész életen át tartó oktatás és képzés, valamint fokozott mobilitás révén biztosítsuk, hogy mindenki, de különösen a fiatalok erős kompetenciákat szerezzenek;
2. a kompetenciák megszerzése és továbbfejlesztése létfontosságú a foglalkoztatási kilátások javítása, valamint a személyes képességek kiteljesítéséhez, a társadalmi befogadáshoz és az aktív polgári szerepvállaláshoz való hozzájárulás szempontjából, mivel e kompetenciák jelzik az egyén arra való képességét, hogy összetett, változó és előre nem jelezhető körülmények között önszervező módon cselekedjen. A kulcskompetenciákról szóló ajánlásban foglaltak szerint a kompetens egyén képes arra, hogy tudását, készségeit és magatartásformáit kombinálja, valamint új helyzetekben alkalmazza és használja fel a korábban (akár formális, akár nem formális vagy informális tanulás keretében) megszerzett tudását;
3. a Tanácsnak és a Bizottságnak az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram megvalósításáról szóló 2010. évi közös időközi jelentése elismeri, hogy:

- sok országban – különösen az iskolai oktatás terén – kifejezetten a kulcskompetenciák keretrendszere alapján újítják meg a tanterveket, ugyanakkor annak biztosítása érdekében, hogy minden polgár hozzáférhessen az egész életen át tartó tanulás minőségi kínálatához, szélesebb alapon kell kidolgozni és megvalósítani a tanítás és a tanulás innovatív megközelítéseit,
- különösen a további tanuláshoz és a munkaerő-piaci boldoguláshoz szükséges, gyakran egymással szorosan összefüggő kompetenciákat kell javítani. Ez azt jelenti, hogy az iskolai oktatáson túl, a koppenhágai folyamathoz kapcsolódóan a felnőttkori tanulásban és a szakképzésben is tovább kell fejleszteni a kulcskompetencia-megközelítést, és gondoskodni kell arról, hogy a felsőoktatás eredménye jobban megfeleljen a munkaerő-piaci igényeknek. Jelenti továbbá azt is, hogy módszereket kell

kidolgozni a munkához jutás és a további tanulás szempontjából fontos transzverzális kulcskompetenciák értékelésére és regisztrálására, amelyek meghatározásában többek között szerepel a tanulás tanulása, a szociális és állampolgári kompetenciák, a kezdeményezőkészség és vállalkozói készség, valamint a kulturális tudatosság és kifejezőkészség⁽²⁾,

- közös nevezőre kell hozni az oktatás és képzés világát a munka világával, hogy a polgárok és a munkaadók lássák, mi a kompetenciák és a tanulási eredmények jelentősége a feladatok és szakmák szempontjából. Ez tovább segítené a polgárok szakmai és földrajzi mobilitását,
- a polgárok kompetenciáinak javításához és a jövőre való sikeresebb felkészítésükhöz nyitottabb és a külvilág számára relevánsabb oktatási és képzési rendszerekre van szükség;

KIEMELVE, HOGY:

- a fenti kihívások az „Oktatás és képzés 2020” első, 2009–2011-es munkaciklusára vonatkozóan előírt prioritási területek keretében európai és tagállami szintű lépéseket tesznek szükségessé. A kulcskompetencia-megközelítést teljes mértékben meg kell valósítani az iskolai oktatásban, különösen a kulcskompetenciák megszerzésének és a minőségi oktatási eredmények elérésének támogatása érdekében azok esetében, akiknél fennáll az alulteljesítés és a társadalmi kirekesztődés veszélye. A tanítási és értékelési módszereknek a kompetenciaalapú megközelítéssel összhangban kell fejlődniük, a tanárok, az oktatók és az iskolavezetők szakmai alap- és továbbképzését pedig ugyanezzel összhangban kell támogatni,
- jelenleg igény mutatkozik ugyanakkor a polgárok kompetenciáinak erősítését és a tanulási eredmények középpontba állítását célzó különböző meglévő európai kezdeményezések közötti kapcsolatok tisztázására és fejlesztésének mérlegelésére, valamint e téren összehangolt megközelítés biztosítására is. Ennek mind a kulcskompetenciákról szóló ajánlás, mind pedig az európai képesítési keretrendszer (EKKR) végrehajtása terén elért eredményekre kell épülnie, és ezeket minden releváns összefüggésben és minden szinten a kompetenciák elsajátításához és a tanulási eredményekhez kell kapcsolni. Az összehangolt megközelítésnek célul kell kitűznie továbbá azt, hogy szisztematikusan javítsa és erősítse a kompetenciáknak az oktatásban, a képzésben, valamint a munkahelyen történő elsajátítását;

EZÉRT HANGSÚLYOZZA A KÖVETKEZŐ TERÜLETEKEN MEGHOZANDÓ INTÉZKEDÉSEK JELENTŐSÉGÉT:

- erőfeszítéseket kell tenni annak bemutatására, hogy a kulcskompetenciák milyen jelentőséggel bírnak az oktatás és a képzés valamennyi szintjén, valamint az élet különböző szakaszaiban és helyzeteiben. A kulcskompetenciák referencia keretének a 2006-os ajánlás által meghatározott területeken való megvalósítása mellett figyelmet kell fordítani arra, hogy az ajánlást a lehető legjobban használják fel a kötelező oktatást követő, egész életen át tartó tanulás támogatására,

⁽¹⁾ HL C 119., 2009.5.28., 2. o.

⁽²⁾ HL L 394., 2006.12.30., 10. o. és HL C 119., 2009.5.28., 4. o.

- a szakoktatás és -képzés, valamint a felnőttoktatás területén többet kell tenni a kulcskompetenciák teljes köre elsajátításának, naprakésszé tételének és fejlesztésének támogatása érdekében,
- a hallgatóknak a munkaerőpiacon, valamint a további tanulás és a kutatási tevékenységek szempontjából szükséges kompetenciákkal való felvértezése érdekében a felsőoktatásban kiemelt feladattá kell tenni a kulcskompetenciák naprakésszé tételét, elsajátítását és továbbfejlesztését. Különösen fontos, hogy szükség esetén a felsőoktatási intézmények lehetőségeket teremtsenek a hallgatók számára ahhoz, hogy fejlesszék az idegen nyelven való kommunikációs képességüket, valamint erős transzverzális kulcskompetenciákat sajátítsanak el, mivel ezek alapvetőek más készségek elsajátításának, a különböző munkakörülményekhez való alkalmazkodás képességének és az aktív polgári szerepvállalásnak a szempontjából,
- a tanterveknek, az oktatásnak, az értékelésnek és a tanulási környezeteknek következetesen a tanulási eredményekre – azaz a tanulók által elsajátítandó ismeretekre, készségekre és kompetenciákra – kell épülniük. Különös hangsúlyt kell fektetni azokra a transzverzális kulcskompetenciákra, amelyek tantárgyközi és innovatív módszereket igényelnek. A kompetenciaalapú megközelítésre való áttéréshez szükség van arra irányuló erőfeszítésekre is, hogy a tanárok, az oktatók és az iskolavezetők képessé váljanak az e megközelítésből adódó új feladatok ellátására. Ezt a folyamatot az oktatási és képzési intézményeknek a tágabb világgal – különösen a munka világával – való megerősített partnerségei támogathatják,
- többet kell tenni azon kompetenciák megfelelő értékelése, regisztrálása és igazolása érdekében is, amelyeket a polgárok formális, nem formális és informális tanulási környezetben, egész életük során sajátítottak el munkavállalásuk, továbbtanulásuk vagy aktív társadalmi szerepvállalásuk céljából. A rugalmas oktatási és képzési pályák javíthatják a polgárok foglalkoztatási lehetőségeit, továbbá megkönnyíthetik gyarapodó kompetenciáik és a jövőbeli tanulási igényeik azonosítását. A kompetenciák azonosítását és regisztrálását szolgáló eszközök sokkal hatékonyabbak lehetnének, ha a munkaerőpiac, valamint az oktatás és képzés valamennyi szereplője standardizált terminológiát és osztályozási megközelítést alkalmazna;
- értelmének és folyamatos támogatásának kihasználásával ez magában foglalja a transzverzális kulcskompetenciáknak a tantervekben, az értékelésben és a képesítésekben való nagyobb mértékű figyelembevételét, a kreativitásnak és az innovációnak speciális oktatási és tanulási módszerek kidolgozása révén történő előmozdítását, valamint az oktatási és képzési intézmények, a vállalkozások és a civil társadalom közötti partnerségek fejlesztését,
- támogassák az általános oktatásban és a szakképzésben tanító tanárok, oktatók és iskolavezetők szakmai alap- és továbbképzését, többek között annak érdekében, hogy képessé váljanak a kompetenciaalapú megközelítésből adódó új feladatok ellátására,
- kezdjék meg a munkát annak tisztázására, hogy – többek között a kulcskompetenciák értékelésének az oktatás és a képzés különböző szintjein történő vizsgálata és fejlesztése révén – hogyan lehet a kulcskompetenciákat folyamatosan fejleszteni, valamint az egyének tanulással és munkával töltött éve alatt felmerülő kihívásokhoz igazítani. Meg kell vizsgálni különösen, hogy kapcsolatot kell-e teremteni az EKKR-nek és a kulcskompetenciák keretrendszerének a tagállamok általi végrehajtása során kialakított, tanulási eredményeken alapuló referenciaszintek között,
- a szociális partnerekkel, az állami foglalkoztatási szolgálatokkal és más érdekelt felekkel együttműködve dolgozzanak a készségek, kompetenciák és foglalkozások európai keretét (European skills, competences and occupations, ESCO) lefedő „közös nyelvezet” vagy standardizált terminológia kidolgozásán. E „közös nyelvezet” célja a tanulási folyamatok során elsajátított kompetenciák, valamint a foglalkozások és a munkaerőpiac igényei közötti összhang javítása, ezáltal közelebb hozva egymáshoz az oktatás/képzés és a munka világát. Ez az EKKR végrehajtása terén elért eredményekre épülhetne, és támogathatná is azt, megkönnyítve az oktatás és képzés, az egyéni tanulási eredmények és tapasztalatok, valamint a kapcsolódó foglalkoztatási lehetőségek leírását, besorolását és osztályozását. Az általános cél az lenne, hogy láthatóvá tegyék a polgárok, az állami foglalkoztatási szolgálatok, az életpálya-tanácsadók és pályaaorientációs tanácsadók, valamint a munkáltatók számára az országos képesítési szintekben tükröződő tanulási eredmények jelentőségét a feladatok és a munkavégzés szempontjából, továbbá hogy alkalmazzák a „közös nyelvezetet”, amellyel a készségigényeket jobban a munkaerőpiachoz lehet igazítani,

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

- támogassák a fent említett területekhez kapcsolódó legjobb gyakorlatok és tagállami kezdeményezések cseréjét. Az „Oktatás és képzés 2020” első, 2009–2011-es munkaciklusára vonatkozóan tervezett feladatokkal összhangban és az Európai Szakképzés-fejlesztési Központ (CEDEFOP) szak-
- fejlesszék tovább és mozgítsák elő – az érdekelt felek mind-egyikével együttműködve – a nem formális és az informális tanulás elismerését a polgárok további tanulásának és a munkaerőpiacra való bejutásának lehetővé tétele érdekében,

- az EKKR végrehajtásával összhangban, valamint a polgárok által életük során különböző tanulási környezetekben elsajátított ismeretek, készségek és kompetenciák hatékonyabb regisztrálása és egyértelművé tétele érdekében fejlesszék tovább az Europass keretrendszert, például mérlegelhetnék az Europass meglévő összetevőire épülő „egyéni készségek európai útlevelének” a kidolgozását,
- a pályaorientációs rendszerek fontosságának figyelembevétele mellett folytassák a munkát a munkavállalás és a tanulás céljából szükséges ismeretek, készségek és kompetenciák azonosítása terén, hogy támogatni tudják a polgárokat azon igyekezetükben, hogy új és jobb munkahelyeket találjanak és teremtsenek, valamint hogy felmérhessék és elemez-

hessék a munkaerő-piaci kereslet és a készségkínálat közötti esetleges eltéréseket,

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

2011 végéig készítsen jelentést a Tanácsnak arról, hogy az e következtetésekben foglaltakat milyen egyéb módon lehetne megvalósítani, továbbá arra, hogy működjön együtt a tagállamokkal és az érdekelt felekkel a következtetésekben foglaltak megvalósításában az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről szóló, 2009. május 12-i tanácsi következtetésekben és az „Európa 2020” stratégia összefüggésében meghatározott prioritásokkal összhangban.